

'OUDE' EN 'NIEUWE' MIGRANTEN OP EEN KEERPUNT

BELANGRIJKE GROEP IN TEWERKSTELLING SIERTEELT

De verschillende migrantengroepen in Vlaanderen staan duidelijk op een keerpunt. Turkse en Marokkaanse migranten en hun nakomelingen huwen steeds minder met iemand uit het land van herkomst en leven steeds minder geconcentreerd in bepaalde wijken. De 'nieuwe' migranten uit Polen, Bulgarije en Slowakije verschillen sterk in hun migratiepatroon en sociaaleconomische positie. Voor de Bulgaarse en Slowaakse migranten dreigt sociale marginalisering. Dit en veel meer valt te lezen in een studie van onderzoekers Pieter-Paul Verhaeghe en Koen Van der Bracht en Bart Van de Putte van de UGent (*)

Willy De Geest – foto's W. De Geest
Bronnen: Migrantzoekttoekomst – AMS focus 2012

Immigratiehuwelijken dalen fors

De onderzoekers analyseerden de evolutie in het wettelijk huwen en samenwonen en stelden ondermeer vast dat in de korte tijdspanne tussen 2001 en 2008 de immigratiehuwelijken van Turken en Marokkanen met een derde daalden. Terwijl in 2001 72% van de Turkse Gentenaars en 61% van de Marokkaanse Gentenaars huwden met iemand uit het land van oorsprong, deed in 2008 respectievelijk 49% en 38% dat nog, zowel vrouwen als mannen. Dezelfde opmerkelijke daling in huwelijksmigratie stelden de onderzoekers ook in de rest van België vast. Volgens de onderzoekers treedt er binnen de Turkse en Marokkaanse gemeenschap een bewustwording op over de vele moeilijkheden die aan

immigratiehuwelijken verbonden zijn. Het merendeel van deze lokale partners is weliswaar ook van Turkse of Marokkaanse herkomst maar niettemin zitten ook de huwelijken met Belgische Gentenaars in de lift.

Concentratiewijken boeten aan belang in

Uit de officiële bevolkingscijfers van stad Gent blijkt dat de Turkse en Marokkaanse Gentenaars zich in het afgelopen decennium steeds meer over de verschillende wijken van de stad verspreid hebben en niet langer in de concentratiebuurten blijven. In navolging van de Belgen trekken de Turken naar de meer welgestelde stadsrand. Dezelfde buurtpatronen werden ook in stad Antwerpen vastgesteld.

De onderzoekers vermoeden wel dat het voornamelijk de Turkse en Marokkaanse middenklassers zijn die uit de armere concentratiebuurten trekken. De sociaaleconomisch zwakkere personen blijven daarentegen achter in de armere buurten.

Grote verschillen tussen 'nieuwe' migrantengroepen

Uit de Gentse bevolkingsstatistiek blijkt dat de 'nieuwe' migranten uit Polen, Bulgarije en Slowakije sterk verschillen in hun migratiepatroon. De meeste Poolse Gentenaars verblijven maar tijdelijk in Gent. Voor iedere tien Polen die de stad binnenkomen, vertrekken er zes opnieuw. De Slowaakse Gentenaars doen dan weer meer aan 'cirkelmigratie': men komt voor een

tijdje naar België, reist dan door naar een ander land of keert terug naar Slowakije, om daarna opnieuw naar België te trekken. Het verblijf van de Bulgaarse Gentenaars, de grootste Oost-Europese groep in Gent, lijkt ten slotte meer permanent te zijn. Voor iedere tien Bulgaren die de stad binnenkomen, vertrekken er twee terug. Terwijl veel Polen een onderdak vinden in de Gentse studentenbuurt, gaan de Slowaken en Bulgaren in de concentratiebuurten gaan wonen, waar een deel van de Turken eerder weggetrokken zijn. Doordat de Slowaakse en Bulgaarse Gentenaars ook een zeer precare arbeidsmarktpositie hebben, dreigt voor hen 'sociale marginalisering'.

Primaire sector belangrijke werkgever

De primaire sector is een belangrijke werkgever voor Oost-Europeanen (10% van alle tewerkgestelde Oost-Europeanen), Marokkanen (9%) en Turken (7%). Vooral Turkse vrouwen gaan vaak in de land- en tuinbouw werken (14%), terwijl dat bij Marokkanen en Oost-Europeanen vooral mannen zijn (resp. 12% en 13%). In vergelijking met 2002 zijn grote verschillen merkbaar in het aandeel Marokkaanse vrouwen, dat afneemt van 5,2% naar 1,4% en een stijgend aandeel Oost-Europeanen (van 4% naar 10%).

Vaste tewerkstelling

In 2010 had 32% van de regulier tewerkgestelden in de land- en tuinbouwsector een vreemde nationaliteit. 13% komt uit de nieuwe EU-lidstaten, voornamelijk Polen (6%) en Roemenië (5%) en in mindere mate Bulgarije (2%). 8% komt uit de oude EU-lidstaten en 5% uit Afrika. Het percentage allochtone werknemers in de reguliere tewerkstelling ligt in de tuinbouw (34%) een pak hoger dan in de landbouw (14%). Vooral de sierteelt en de intensieve groente-

▲ Vooral Turkse vrouwen gaan vaak in de land- en tuinbouw werken, terwijl dat bij Marokkanen en Oost-Europeanen vooral mannen zijn.

teelt doen een beroep op regulier tewerkgestelde allochtonen. In totaal waren er in 2010 in de tuinbouw alleen 5.903 regulier tewerkgestelden, waarvan 34% allochtonen. 67% van de regulier tewerkgestelden zijn in de sierteelt en intensieve groententeelt actief. De sierteeltsector stelt vooral Belgen tewerk. Sinds 2003 kent het aandeel arbeidskrachten met Belgische nationaliteit een dalend verloop en het aandeel allochtone arbeidskrachten is stijgend.

Seizoenarbeid

27% van alle seizoenarbeiders (land- en tuinbouw) zijn Belgen, alle anderen hebben een buitenlandse nationaliteit. De nieuwe lidstaten zijn volgens de statistieken een belangrijke groep met 14%, wat zeker een onderschatting is aangezien bij 45% van de vreemde nationaliteiten de nationaliteit niet bekend is. Heel wat Polen en Roemenen

komen tijdelijk in ons land werken. De relatief korte afstand en het netto-loonverschil met België zijn ook belangrijke redenen om hier te komen werken. 6% van de seizoenarbeiders zijn Afrikanen en dan vooral arbeiders met de Marokkaanse nationaliteit. Het aantal seizoenwerknemers van vreemde nationaliteit in de tuinbouw bedraagt 11.888 en het aantal werknemers van Belgische nationaliteit 11.334. Daarnaast zijn er ook bijna 19.000 werknemers van wie de nationaliteit niet aangegeven is. ■

(* Publicatie

De onderzoeksresultaten zijn verschenen in het boek 'Migrant zkt toekomst' (Uitgeverij Garant). Hoewel de focus in dit boek ligt op de migratiekosmos van Gent, gelden de meeste vaststellingen voor heel Vlaanderen. (www.migrantzkttoekomst.be/)

DE ARBEIDSKAART

Buitenlandse werknemers die in België tewerkgesteld willen worden als loontrekkende hebben een arbeidskaart nodig. Die voorwaarde geldt niet voor de lidstaten van de Europese Economische Ruimte (= alle EU-lidstaten + Liechtenstein + Noorwegen + IJsland) en voor Zwitserse onderdanen. Er is één uitzondering: indien burgers uit de nieuwe EU-lidstaten tewerkgesteld worden in een knelpuntberoep (zoals tuinbouw), moeten ze eveneens een arbeidskaart B aanvragen.

De tuinbouwsector is de belangrijkste sector waarvoor arbeidskaarten aangevraagd worden, met 8.154 verleende

arbeidskaarten B of 73% van alle verleende arbeidskaarten (ref. 2009). Daarvan zijn er 6.179 voor seizoens- en gelegenhedswerk.

Arbeidskaarten B geven buitenlanders de toelating om tewerkgesteld te worden bij één welbepaalde werkgever. Er kunnen verschillende arbeidskaarten toegekend worden aan eenzelfde werkkraacht. De dienst arbeidsbemiddeling spreekt over een opvallende stijging aan arbeidskaarten B voor tewerkstelling in de land- en tuinbouw die losstaat van seizoenarbeid, wat duidt op een verhoging van aanwervingen van allochtonen onder een "volwaardig" contract.